

صورت جریان وجوه نقد چیست و ساختار آن به چه شکل است؟

صورت جریان وجوه نقد (به انگلیسی : Cash flow statement) یکی از ۳ صورت های مالی اساسی (ترازنامه - صورت سود و زیان و صورت جریان وجوه نقد) است که یک واحد تجاری طی یک دوره مالی گزارش آن را تهیه و ارائه می کند. در این مقاله قصد داریم به اهمیت گزارش صورت جریان وجوه نقد، دسته بندی آن و فواید و کاربرد های آن بپردازیم.

صورت جریان وجوه نقد چیست؟

به طور کلی صورت جریان وجوه نقد گزارشی است که یک واحد تجاری جهت کسب اطلاع در خصوص منابع و مصارف وجوه نقدی خود در طی یک دوره مالی منتشر می کند و به کمک آن می تواند داده های مرتبط با تمامی ورودی های نقدی (شامل فعالیت های در حال انجام و منابع سرمایه گذاری خارجی) و کلیه وجوه خروجی نقدی (که برای فعالیت های تجاری و یا سرمایه گذاری هایی که در یک دوره معین انجام می شود) را دریافت کند.

فواید و کاربردهای صورت جریان وجوه نقد ؟

اطلاعات تاریخی که تحلیل گران صورت های مالی از جریان وجوه نقد به دست می آورند می تواند آن ها را در قضاوت نسبت به مبلغ، زمان و اطمینان پذیری از تحقق جریان های نقدی آتی شرکت کمک کند. همچنین می تواند جهت کنترل میزان دقت ارزیابی های گذشته مورد استفاده قرار گیرد و رابطه بین فعالیت های واحد تجاری و دریافت ها و پرداخت های آن را نشان دهد. به طور کلی این اطلاعات مشخص کننده کیفیت سود شکل گرفته از واحد تجاری است که از چگونگی ارتباط بین سودآوری آن واحد تجاری و توانش در ایجاد وجه نقد به دست می آید.

صورت جریان وجوه نقدی را می توان هم در داخل سازمان و هم در خارج از سازمان مورد استفاده قرار داد. در داخل سازمان می توان از جهت ارزیابی وضعیت نقدینگی واحد تجاری، چگونگی پرداخت سود سهام و ارزیابی اثرات تصمیمات گرفته شده در رابطه با سرمایه گذاری ها و تامین مالی ها استفاده نمود.

در خارج از سازمان نیز می توان در ارزیابی موارد زیر کاربرد داشته باشد :

- توانایی واحد تجاری در پرداخت بدهی ها و سود سهام
- توانایی واحد در ایجاد جریان های نقدی مثبت در آینده
- میزان نیازمندی سازمان به منابع مالی خارجی
- تهیه گزارشی از خلاصه دریافت ها و پرداخت های نقدی واحد تجاری
- چگونگی تغییر در مبلغ وجوه نقدی بین ابتدا و انتهای دوره

دسته بندی صورت جریان وجوه نقد به چه صورت می باشد؟

مطابق استاندارد های تعریف شده، ساختار ورودی های وجوه نقدی و خروجی های آن در قالب فعالیت های عملیاتی، بازده سرمایه گذاری ها و سود پرداختی بابت تامین مالی، مالیات بر درآمد، فعالیت های سرمایه گذاری و فعالیت های تامین مالی طبقه بندی می شوند.

• فعالیت های عملیاتی :

فعالیت هایی هستند که درآمد اصلی و مستمر شرکت را ایجاد می کنند. جریان های نقدی ناشی از این فعالیت ها به دو صورت جریان های نقدی ورودی و جریان های نقدی خروجی تقسیم می شود.

۱- **جریان های نقدی ورودی** : وجوه نقدی در یافت شده از مشتریان جهت فروش کالا و ارائه خدمات که این مبلغ شامل پیش دریافت ها، فروش های نقدی، وصول های ناشی از فروش نسیه، اسناد دریافتی کوتاه مدت و بلند مدت، دریافت های ناشی از فروش اسناد، دریافت های نقدی حاصل از حق امتیاز، حق الزحمه، کارمزد و...

۲- **جریان های نقدی خروجی** : وجوه نقدی پرداخت شده به فروشندگان بابت خرید مواد اولیه، موجودی کالا و خدمات (که شامل پرداخت بابت بهای تمام شده خریدهای نقدی، پیش پرداخت های خرید، پرداخت بابت خرید های نسیه و پرداخت بابت اصل مبالغ حساب ها و اسناد پرداختی بلند مدت می شود) - پرداخت های نقدی به کارکنان (مانند حقوق و دستمزد) - پرداخت های نقدی بابت مزایای پایان خدمت و هزینه سازماندهی مجدد - وجوه پرداخت شده بابت هزینه های عملیات.

برای محاسبه جریان های ناشی از فعالیت های عملیاتی از دو روش **مستقیم** و **غیر مستقیم** استفاده می شود.

در روش **مستقیم** عوامل تشکیل دهنده خالص جریان وجوه نقد مانند وجوه دریافتی و پرداخت های نقدی عملیاتی (که شامل دریافت های نقدی از مشتریان، پرداخت های نقدی به فروشندگان و پرداخت های نقدی به کارکنان و یا از جانب آن ها است) به صورت جداگانه در صورت جریان وجوه نقد ارائه می شود.

اما در روش غیر مستقیم جریان خالص وجه نقد از طریق انجام تعدیلاتی در سود و زیان عملیاتی موارد زیر محاسبه می شود :

- اقلامی با ماهیت غیر نقدی همچون هزینه استهلاک و هزینه مزایا پایان خدمت پرسنل.
- اقلامی که جریان های نقدی آن ها در دوره های قبل یا آینده حادث خواهد شد اما محاسبه سود یا زیان عملیاتی آن در دوره جاری منظور شده شامل : کاهش یا افزایش مانده موجودی مواد و کالا و حساب های دریافتی و پرداختن عملیاتی نسبت به مانده پایان دوره قبل و نیز کاهش یا افزایش مانده پیش پرداخت هزینه و خرید کالا و همچنین پیش دریافت درآمد و فروش کالا نسبت به مانده دوره قبل.

• بازده سرمایه گذاری ها و سود پرداختی بابت تامین مالی :

بنابر اعتقاد کمیته تدوین استاندارد های حسابداری، صورت جریان وجوه نقد می بایست با سایر صورت های مالی اساسی از جمله سود و زیان هماهنگی داشته باشد و ارائه خالص جریان نقدی ناشی از فعالیتهای عملیاتی نباید تحت تاثیر ساختار سرمایه واحد تجاری قرار گیرد. بنابراین دریافت های ناشی از مالکیت سرمایه گذاری ها، سود دریافتی از بابت سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت و بلند مدت بانکی و همچنین پرداخت های انجام شده به سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان در زمره بازده سرمایه گذاری ها و سود پرداختی بابت تامین مالی قرار می گیرد. نمونه اقلامی که تحت این سر فصل ارائه می شوند عبارتند از:

۱- جریان های نقدی ورودی :

- سود و کارمزد دریافتی مانند اوراق مشارکت و سپرده های سرمایه گذاری بانکی
- سود سهام دریافتی که شامل سود سهام دریافتی از شرکت های سرمایه سرمایه پذیری که سرمایه گذاری در آن ها به روش ارزش ویژه در حساب ها انعکاس یافته است.

۲- جریان های نقدی خروجی :

- سود سهام پرداختی به سهامداران
- سود و بهره پرداختی
- وجوه پرداختی بابت قسمتی از اقساط اجاره به شرط تلیک پرداختی که هزینه تامین مالی محسوب می شود

• مالیات بر درآمد :

طبق استاندارد حسابداری ایران ، در گزارش صورت جریان وجوه نقد مجموع جریان های نقدی مرتبط با مالیات بر درآمد باید در سر فصل جداگانه ای به نام مالیات بر درآمد انعکاس یابد. اقلامی که در این سر فصل گزارش می شوند عبارتند از :

- وجوه نقدی پرداخت شده بابت مالیات بردارم و علی الحساب آن
- وجوه دریافت شده بابت برگشت اضافه پرداختی مالیات

بنابراین کلیه پرداخت های نقدی مربوط به سایر انواع مالیات ها که درآمد به دست آمده از آن ها جز درآمد مشمول مالیات نیست (مالیات های تکلیفی و مالیات های مستقیم وضع شده بر تولید یا فروش) در سر فصل های اصلی دیگری مانند فعالیت های عملیاتی گزارش می شود.

• فعالیت های سرمایه گذاری :

جریان های نقدی تحت عنوان این سر فصل شامل جریان های به دست آمده از سرمایه گذاری های کوتاه مدت، بلند مدت و یا فروش آن ها ، دارایی های ثابت مشهود و نا مشهود و همچنین پرداخت و وصول وام های اعطایی به اشخاص مستقل از واحد تجاری (به غیر از کارکنان آن) می باشد. جریان های نقدی مرتبط با این فعالیت عبارتند از :

۱ - جریان های نقدی ورودی :

- دریافت های نقدی حاصل از فروش سرمایه گذاری در سهام یا اوراق مشارکت سایر واحد های تجاری
- دریافت های نقدی حاصل از فروش دارایی های ثابت مشهود و دارایی های نا مشهود.
- دریافت های نقدی بابت اصل سپرده های سرمایه گذاری بلند مدت بانکی.
- دریافت های نقدی بابت وصول اصل وام های پرداختی به اشخاص مستقل از واحد تجاری (به غیر از کارکنان) شامل وصول قرض الحسنه پرداختی
- وجه های دریافت شده از شرکت بیمه بابت خسارت دارایی های ثابت.

۲- جریان های نقدی خروجی :

- پرداخت های نقدی جهت تحصیل سرمایه گذاری در سهام یا اوراق بهادر سایر واحد تجاری
- پرداخت های نقدی جهت تحصیل دارایی های ثابت مشهود و نا مشهود (شامل پرداخت های مرتبط با مخارج توسعه منظور شده به دارایی و همچنین ساخت دارایی ثابت مشهود توسط واحد تجاری)
- پرداخت های نقدی بابت سپرده های بلند مدت بانکی
- پرداخت های نقدی بابت وام به اشخاص مستقل از واحد تجاری (به غیر از کارکنان) شامل وام قرض الحسنه
- وجوه پرداختی بابت خرید دارایی های مصرفی در فعالیت های تولیدی (به جز موجودی کالا که جزء فعالیت های عملیاتی محسوب می شود)

• فعالیت های تامین مالی :

این سر فصل اطلاعات مربوط به دریافت و پرداخت وجوه نقد در رابطه با تامین مالی برون سازمانی را گزارش می دهد که شامل دریافت های نقدی از تامین کنندگان منابع مالی خارج از واحد تجاری (صاحبان سرمایه) و باز پرداخت اصل آن می باشد. این گزارش از جهت آن که به پیش بینی ادعا ها نسبت به جریان های نقدی آتی کمک می کند، اهمیت بسیاری دارد.

نمونه هایی از از جریان های نقدی این فعالیت به شرح زیر است :

۱- جریان های نقدی ورودی :

- دریافت های نقدی حاصل از انتشار سهام
- دریافت های نقدی حاصل از صدور اوراق مشارکت و اسناد پرداختی بلند مدت
- دریافت های نقدی از بانک ها بابت استقراض وام ها و سایر تسهیلات مالی دریافتی کوتاه مدت و بلند مدت

۲- جریان های نقدی خروجی :

- پرداخت های نقدی بابت کاهش سرمایه (باز خرید سهام)
- وجوه پرداخت شده بابت باز خرید اصل اوراق مشارکت و اسناد پرداختی و سایر راه های تامین مالی
- وجوه پرداخت شده بابت باز پرداخت اصل وام ها و تسهیلات دریافتی از بانک ها
- وجوه پرداختی بابت قسمت اصلی اقساط اجاره به شرط تملیک.

دلیل تحلیل صورت جریان وجوه نقد چیست؟

صورت جریان وجوه نقد در رابطه با جریان های ورودی و خروجی وجه نقد طی یک دوره حسابداری اطلاعاتی را ارائه می دهد که استفاده کنندگان از صورت های مالی را در این مقاصد یاری می کند :

- ارزیابی توان شرکت در ایجاد خالص جریان های نقدی مثبت آتی
- ارزیابی توانایی شرکت در رویارویی با تعهدات و همچنین نیاز شرکت به تامین مالی خارجی
- ارزیابی توان شرکت در پرداخت هزینه های تامین مالی و سود سهام
- درک تفاوت بین سود عملیاتی شرکت و خالص جریان های نقدی عملیاتی
- تعیین آثار مبادلات سرمایه گذاری و تامین مالی صورت گرفته طی دوره بر وضعیت مالی شرکت.

سیستم های
میزان